

5. Софій Н. З. Спільність зусиль: фахівці в інклюзивному класі : навчально-методичний посібник. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2016. 108 с.

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ІНШОМОВНОЇ
НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

Конотоп О. С.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мов і методики їх викладання
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується активним впровадженням цифрових технологій, серед яких особливе місце посідають системи штучного інтелекту. Актуальність їх використання в іншомовній практичній підготовці студентів зумовлена необхідністю підвищення ефективності навчання та формування у майбутніх фахівців здатності до автономного оволодіння іноземними мовами впродовж життя. Іншомовна навчально-стратегічна компетентність (ІНСтК) є важливою та обов'язковою складовою професійної підготовки сучасного фахівця, оскільки вона забезпечує не лише здобуття знань та формування вмінь і навичок з іноземної мови, але й розвиток здатності самостійно планувати, організовувати, контролювати та оцінювати власну навчальну діяльність [1].

технології, які сприяють індивідуалізації навчання та розвитку автономності студентів [2; 3; 4; 5; 6; 7].

Технології штучного інтелекту мають значний потенціал для формування ІНСтК студентів. Виділяємо такі основні напрями їх використання: **1) адаптивне навчання** – ШІ-системи здатні аналізувати індивідуальні особливості студентів (рівень знань, стиль навчання, темп роботи) та адаптувати навчальні матеріали і завдання відповідно до цих особливостей. Це сприяє оптимізації навчального процесу та підвищенню його ефективності; **2) персоналізована підтримка** – ШІ-асистенти можуть надавати індивідуальні рекомендації щодо вибору навчальних стратегій, виявляти прогалини в знаннях та пропонувати шляхи їх усунення, що розвиває метакогнітивні навички студентів; **3) інтелектуальний аналіз даних** – системи ШІ здатні збирати та аналізувати дані про навчальну діяльність студентів, виявляти закономірності у їхній роботі та надавати рекомендації щодо оптимізації навчальних стратегій; **4) автоматизована оцінка та зворотний зв'язок** – ШІ-інструменти можуть аналізувати письмові роботи та усне мовлення студентів, виявляти помилки та надавати детальний зворотний зв'язок, що сприяє розвитку навичок самооцінки та самокорекції; **5) моделювання комунікативних ситуацій** – технології ШІ дозволяють створювати реалістичні комунікативні ситуації для практики іншомовного спілкування, що сприяє розвитку стратегій комунікації та подолання мовних бар'єрів; **6) підтримка колаборативного навчання** – ШІ-інструменти можуть забезпечувати ефективну взаємодію між студентами у процесі виконання спільних завдань, що сприяє розвитку соціальних стратегій навчання.

Вважаємо, що для ефективного формування ІНСтК з використанням технологій штучного інтелекту необхідно забезпечити такі педагогічні умови: **1) створення цифрового**

Riga, the Re
освітньою
менти та
вивчення
технічної
Інтернету
до вико
Це вклю
про мо
інтеграц
навчаль
яке спр
Це пере
інструк
увати
4) забез
на осн
Це п
студен
навчал
люван
зульта
навич
форму
ШІ д
аспек
дотри
справ
ставл
менті
Г
ки: І
освіт

у контексті сучасних викликів, пов'язаних із глобалізацією, інтернаціоналізацією освіти та цифровізацією суспільства, формування цієї компетентності набуває особливого значення. Отже, метою дослідження є висвітлення педагогічних умов ефективного використання технологій штучного інтелекту для формування ІНСтК студентів закладів вищої освіти, зокрема у майбутніх учителів початкової школи.

ІНСтК являє собою комплексне поняття, що включає сукупність знань, умінь, навичок та особистісних якостей, які забезпечують ефективне оволодіння іноземною мовою через свідоме використання стратегій. Теоретичний аналіз наукових джерел у структурі ІНСтК дозволяє виділити такі компоненти:

1) **когнітивний компонент** – знання про особливості функціонування іноземної мови, її структуру, специфіку використання в різних комунікативних ситуаціях, а також знання про когнітивні стратегії опрацювання мовного та мовленнєвого матеріалу; 2) **метакогнітивний компонент** – знання про власні когнітивні процеси та здатність до їх регуляції, що включає вміння планувати, контролювати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; 3) **діяльнісний компонент** – практичні навички використання різноманітних навчальних стратегій для ефективного оволодіння іноземною мовою; 4) **мотиваційно-афективний компонент** – стійка мотивація до вивчення іноземної мови, позитивне ставлення до навчального процесу, здатність до саморегуляції емоційних станів під час навчання; 5) **рефлексивний компонент** – здатність до самоаналізу, самооцінки та корекції власної навчальної діяльності. Формування ІНСтК відбувається поетапно і передбачає розвиток у студентів здатності до свідомого вибору та застосування ефективних стратегій навчання відповідно до конкретних завдань та умов. Важливу роль у цьому процесі відіграють

освітнього середовища, яке інтегрує різноманітні ШІ-інструменти та забезпечує їх ефективне використання у процесі вивчення іноземних мов. Це передбачає наявність відповідної технічної інфраструктури, програмного забезпечення, доступу до Інтернету та інших ресурсів; **2) підготовка викладачів до використання технологій ШІ** в освітньому процесі. Це включає формування їхньої цифрової компетентності, знань про можливості та обмеження ШІ-технологій, навичок їх інтеграції в навчальний процес та створення відповідних навчальних матеріалів; **3) розробка методичного забезпечення**, яке сприяє формуванню ІНСК з використанням технологій ШІ. Це передбачає створення навчальних посібників, рекомендацій, інструкцій, які допомагають студентам ефективно використовувати ШІ-інструменти для розвитку навчальних стратегій; **4) забезпечення індивідуалізації та персоналізації навчання** на основі даних, отриманих за допомогою ШІ-інструментів. Це передбачає врахування індивідуальних особливостей студентів, їхніх потреб, інтересів, стилів навчання та адаптацію навчального процесу відповідно до цих особливостей; **5) стимулювання автономності та відповідальності студентів** за результати своєї навчальної діяльності. Це передбачає розвиток навичок самостійної роботи, самоконтролю, самооцінки, а також формування позитивного ставлення до використання технологій ШІ для вивчення іноземних мов; **6) забезпечення етичних аспектів використання ШІ** у навчальному процесі. Це включає дотримання принципів конфіденційності, безпеки, прозорості, справедливості, а також формування у студентів критичного ставлення до інформації, отриманої за допомогою ШІ-інструментів.

Проведене нами дослідження дозволяє зробити такі висновки: 1) формування ІНСК є важливим завданням сучасної вищої освіти, оскільки воно забезпечує здобуття знань, умінь та

навичок з іноземної мови, а також розвиток здатності самостійно планувати, організовувати, контролювати та оцінювати власну навчальну діяльність; 2) технології штучного інтелекту мають значний потенціал для формування ІНСтК, оскільки вони забезпечують адаптивне навчання, персоналізовану підтримку, інтелектуальний аналіз даних, автоматизовану оцінку та зворотний зв'язок, моделювання комунікативних ситуацій та підтримку колаборативного навчання; 3) формування ІНСтК з використанням технологій штучного інтелекту передбачає поетапне формування цієї компетентності з використанням різноманітних ІІІ-інструментів; 4) ефективне формування ІНСтК потребує забезпечення відповідних педагогічних умов, які включають створення цифрового освітнього середовища, підготовку викладачів, розробку методичного забезпечення, індивідуалізацію та персоналізацію навчання, стимулювання автономності студентів та забезпечення етичних аспектів використання ІІІ.

Перспективними напрямками подальших досліджень є розробка методики формування ІНСтК з використанням конкретних ІІІ-інструментів для різних категорій студентів, а також дослідження впливу технологій ІІІ на розвиток окремих компонентів ІНСтК.

Література:

1. Конотоп О. С. Теорія і практика формування у майбутніх учителів початкової школи англомовної навчально-стратегічної компетентності в аспекті міжкультурного спілкування : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ : Київський національний лінгвістичний університет, 2025. 450 с.
2. Cohen A. D. Strategies in learning and using a second language. London : Longman, 1998. 294 с.
3. Dörnyei Z. Motivational Strategies in the Language Classroom. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 155 с.

4. Oxford R. L. Teaching and Researching Language Learning Strategies: Self-Regulation in Context. New York : Routledge, 2016. 352 c.
5. Ohmae K. The Mind Of The Strategist: The Art of Japanese Business. New York : McGraw Hill Professional, 1982. 304 c.
6. O'Malley J. M., Chamot A. Learning Strategies in Second Language Acquisition. Cambridge : Cambridge University Press, 1990. 260 c.
7. Oxford R. Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know. Boston : Newbury House, 1990. 342 c.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Самсонова О. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Дошкільна освіта – фундаментальна основа української освітньої системи, головним пріоритетом якої є особистість дитини. Характеризуючи дошкільну ланку, слід відзначити її цільову спрямованість на гармонічний, адекватний віковим особливостям розвиток дітей. Виходячи з цієї мети, дошкільна освіта має трансформуватися у гнучку, науково обґрунтовану й елективну систему, яка реалізує державне замовлення та відповідає запитам споживачів дошкільних освітніх послуг.